

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów — Biała księga nt. usług użyteczności publicznej

(2005/C 164/06)

KOMITET REGIONÓW

uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów — Biała księga nt. usług użyteczności publicznej (COM(2004) 374 końcowy);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 13 maja 2004 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu na ten temat zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję Przewodniczącego z dnia 5 kwietnia 2004 r., powierzającą przygotowanie opinii na ten temat Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej;

uwzględniając art. 16 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, dotyczący usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, oraz art. 2, 5, 73, 81, 86, 87, 88 i 295 TWE;

uwzględniając art. 36 Europejskiej Karty Praw Podstawowych, dotyczący dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym;

uwzględniając art. III-122 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, podpisanego przez szefów państw i rządów 29 października 2004 roku w Rzymie;

uwzględniając swoją opinię w sprawie zielonej księgi na temat usług użyteczności publicznej (CdR 149/2003 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji na temat usług użyteczności publicznej w Europie (CdR 470/2000 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając swą opinię w sprawie projektu decyzji Komisji w sprawie stosowania przepisów art. 86 Traktatu o WE do pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych, jak również projektu dyrektywy zmieniającej dyrektywę 80/723/EWG Komisji w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi oraz projektu wspólnotowych ram prawnych dla pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych (CdR 155/2004) ⁽³⁾;

uwzględniając swą opinię w sprawie propozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (CdR 154/2004 fin) ⁽⁴⁾;

uwzględniając swą opinię w sprawie zielonej księgi nt. partnerstwa publiczno-prywatnego oraz prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych i koncesji (CdR 239/2004),

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 327/2004 rév. 1) przyjęty 8 grudnia 2004 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (sprawozdawca: **Claudio MARTINI**, przewodniczący regionu Toskania (IT — PSE));

na 58 sesji plenarnej w dniach 23-24 lutego 2005 r. (posiedzenie z dnia 23 lutego) przyjął następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

Wstęp

1.1 Biała księga zawiera główne kierunki działania Komisji do 2006 roku. Jej ukazanie się poprzedziła szeroka debata publiczna, w którą Komitet Regionów — w ścisłej koordynacji z samorządem lokalnym — wniósł znaczący wkład.

1.2 **uważa**, że biała księga stwarza okazję do kontynuowania debaty na temat sformułowanej w niej strategii, propozycji i zobowiązań. Władze publiczne — przede wszystkim zaś samorządy regionalne i lokalne — oraz partnerzy społeczni powinni wziąć w tej debacie czynny udział, w szczególności w następujących zagadnieniach:

⁽¹⁾ Dz.U. C 73 z 23.3.2004 r., str. 7.

⁽²⁾ Dz.U. C 19 z 22.1.2002 r., str. 8.

⁽³⁾ Dz.U. C 43 z 18.2.2005 r., str. 13.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 43 z 18.2.2005 r., str. 18.

— ustalenie równowagi między interesem powszechnym w przypadku usług użyteczności publicznej a przestrzeganiem zasad konkurencji, z uwzględnieniem roli, jaką usługom użyteczności publicznej przyznaje traktat konstytucyjny;

- stworzenie ram prawnych dla usług użyteczności publicznej (w szczególności w zakresie roli władz publicznych, wyboru sposobów zarządzania, gwarancji długoterminowego finansowania, regulacji, oceny);
 - dokonanie przeglądu stanu wdrożenia i efektów dyrektyw branżowych dotyczących liberalizacji w sektorach łączności elektronicznej, usług pocztowych, energii elektrycznej i gazownictwa w świetle wyników konsultacji przeprowadzonych na podstawie zielonej i białej księgi oraz — w miarę potrzeb — przygotowanie nowelizacji tych dyrektyw;
 - dostosowanie celów usług użyteczności publicznej do potrzeb obywateli, co przyczyni się do zwiększenia spójności społecznej i terytorialnej oraz do poprawy konkurencyjności gospodarki europejskiej (proces lizboński); w tym kontekście Komitet Regionów ubolewa, że Komisja w komunikacie „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia — nowy początek strategii lizbońskiej”⁽¹⁾ nie przyznaje działaniom w konsekwencji białej księgi nt. usług użyteczności publicznej priorytetowego miejsca wśród najpilniejszych zadań w zakresie wdrażania strategii lizbońskiej;
 - zagwarantowanie demokratycznej, pluralistycznej oceny, dopuszczającej również metodę kontryktoryjną z udziałem wszystkich zainteresowanych stron;
 - starania o to, by zasady w dziedzinie wymiany usług na szczeblu światowym zapewniały wszystkim obywatelom dostęp do dóbr publicznych;
 - nastawienie programów współpracy międzynarodowej z krajami rozwijającymi się w szczególności na wspieranie inwestycji w podstawowe usługi użyteczności publicznej i szerszego dostępu obywateli do tych usług.
- podobnie jak wyraźniejsze rozróżnienie pomiędzy usługami użyteczności publicznej a usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym, przewidziano na okres do lipca 2005 roku);
- w razie konfliktu — pierwszeństwo celów i zadań usług użyteczności publicznej przed zasadami konkurencji (nowelizacja dyrektyw branżowych przewidziana jest na 2006 r.);
 - zobowiązanie do opracowania do końca 2005 roku nowego szczegółowego komunikatu na temat usług społecznych i zdrowotnych;
 - zobowiązanie do zmiany procedury oceny liberalizacji;
 - **zauważa** jednak, że — pomijając te bardzo pozytywne aspekty — biała księga nie rozwiewa wszystkich niejasności i poczucia niepewności u przedsiębiorstwach użyteczności publicznej i kierujących nimi; mowa tu w szczególności o wątpliwościach:
 - natury prawnej — dotyczących hierarchii przepisów, ich interpretacji i stosowania;
 - natury ekonomicznej wobec braku trwałych ram gwarantujących długoterminowe finansowanie inwestycji i rekompensat z tytułu obowiązku świadczenia usług publicznych;
 - dotyczących przestrzegania zasady pomocniczości, a w związku z tym uprawnień i odpowiedzialności władz publicznych na wszystkich szczeblach (lokalnym, regionalnym, krajowym);
 - natury politycznej — związanych z rolą usług użyteczności publicznej w procesie integracji europejskiej.

Ocena białej księgi

KOMITET REGIONÓW

1.3 **uważa**, że należy pozytywnie ocenić następujące aspekty białej księgi:

- uznanie wspólnej odpowiedzialności Komisji, władz terytorialnych i państw członkowskich;
- fakt, że Komisja popiera art. III-122 traktatu konstytucyjnego, który stanowi podstawę prawną dla usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym;
- wola zwiększenia bezpieczeństwa prawnego metod finansowania usług użyteczności publicznej przy uznaniu prawa władz lokalnych i regionalnych do wyboru sposobu zarządzania i finansowania (prace z tym związane,

Usługi użyteczności publicznej a europejski ustrój instytucjonalny

KOMITET REGIONÓW

1.4 **podkreśla**, że usługi użyteczności publicznej są częścią składową systemu wartości leżących u podstaw ustroju UE i państw członkowskich, który to system charakteryzuje się silnym wzajemnym powiązaniem postępu gospodarczego i społecznego, prowadzącym do społecznej gospodarki rynkowej i ułatwiającym jak największe uczestnictwo obywateli w gospodarce i społeczeństwie Europy;

1.5 **akcentuje** fakt, że organizacja usług użyteczności publicznej przyczynia się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, solidarności i poczucia przynależności do wspólnoty; służy zbiorowemu interesowi obywateli i rozwojowi zrównoważonemu, przy jednoczesnej dbałości o interes przyszłych pokoleń;

⁽¹⁾ COM(2005) 24, str. 18

1.6 za pozytywny **uznaje** fakt, że Komisja zajęła stanowisko w kwestii statusu usług użyteczności publicznej na szczeblu europejskim. Przerzuca w ten sposób pomost między obecną sytuacją, w której na podstawie traktatów i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości na pierwszym miejscu stawia się politykę konkurencji, a nowym modelem zapoczątkowanym przez traktat konstytucyjny;

1.7 **wyraża zadowolenie** z uznania zasady pomocniczości, z której wynika, iż określanie, organizowanie, finansowanie i nadzorowanie usług użyteczności publicznej należy przede wszystkim do władz szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego; **pragnie** również zwrócić uwagę na to, że władze na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym mają możliwość ustanawiania i wdrażania uregulowań umożliwiających obywatelom samodzielny wybór usługodawców;

1.8 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że Komisja pozytywnie ocenia zmianę obecnego artykułu 16 w nowym traktacie konstytucyjnym (art. III-122), który przewiduje przyjęcie w trybie współdecydowania ustawy europejskiej „w granicach uprawnień Unii”, nadającej jasną podstawę prawną usługom użyteczności publicznej. Utrzymywanie się poglądów przeciwnych tworzeniu ustawodawstwa ramowego nie powinno usprawiedliwiać dalszego trwania aktualnej sytuacji, w której — w braku ustawodawstwa — Trybunał Sprawiedliwości tworzy prawo zamiast je stosować. Biała księga przewiduje ponowne rozpatrzenie możliwości określenia ustawy ramowej po ratyfikacji traktatu konstytucyjnego. W związku z tym Komisja zobowiązuje się do przedstawienia raportu oceniającego, zawierającego ewentualne propozycje;

1.9 **podkreśla** powszechną zgodność co do konieczności wyraźniejszego i bardziej przejrzystego określenia roli UE bez wyposażania jej w nowe uprawnienia. Biała księga również wyraża takie przekonanie, uznając kompetencje państw członkowskich i samorządów lokalnych w dziedzinie usług użyteczności publicznej — poczynając od prawa wyboru formy prawnej i statusu publiczno-prawnego lub prywatno-prawnego dla przedsiębiorstw świadczących takie usługi.

Usługi użyteczności publicznej a polityka spójności

KOMITET REGIONÓW

1.10 **jest przekonany**, że powszechny dostęp do wysokiej jakości usługi użyteczności publicznej świadczonych po rozsądnej cenie ustalonej na podstawie kosztów wytworzenia stanowi zasadniczy element spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w całej UE oraz że regiony i samorządy lokalne są w stanie najlepiej ocenić potrzeby obywateli i określić

najbardziej odpowiednie formy oraz struktury dla świadczenia usług o znaczeniu ogólnym na swym terenie;

1.11 **podkreśla** zatem, że realizacja celu spójności terytorialnej odbywa się również przez rozwijanie lokalnych usług publicznych i wielkich sieci usług infrastrukturalnych o zasięgu europejskim. W celu propagowania usług użyteczności publicznej jako czynnika spójności terytorialnej należy zreformować fundusze strukturalne, które są nieodzownym elementem europejskiej polityki spójności, zwracając szczególną uwagę na współpracę transgraniczną i wspieranie usług użyteczności publicznej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Usługi użyteczności publicznej a konkurencja

KOMITET REGIONÓW

1.12 **podkreśla** drażliwą naturę związku między zasadami jednolitego rynku a usługami użyteczności publicznej;

1.13 **uznaje** w związku z tym, że bezpieczeństwo długoterminowego finansowania inwestycji i zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania wszystkim na całym terytorium dostępu do wysokiej jakości usług użyteczności publicznej;

1.14 **uznaje**, że zielona księga umożliwiła identyfikację przede wszystkim pozytywnych aspektów branżowych polityk liberalizacji, nie poświęciła jednak wystarczającej uwagi zachowaniu prawidłowej równowagi między uczciwą konkurencją a usługami użyteczności publicznej;

1.15 **wyraża zadowolenie** z faktu, że Komisja wyraźnie uznaje w białej księdze problem zgodności między zasadami rynku wewnętrznego i konkurencji a funkcjonowaniem usług użyteczności publicznej, choć nie oznacza to jeszcze przewyższenia nierównowagi między względami interesu powszechnego a zasadami konkurencji;

1.16 **pragnie powtórzyć**, że korzystanie z procedury zamówień publicznych w celu wyłonienia firmy, której powierzy się świadczenie usług użyteczności publicznej jest fakultatywne i nie stanowi wymogu koniecznego do spełnienia warunków zgodności z prawem pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych. W świetle najnowszego orzecznictwa, znacząco ograniczającego pojęcie bezpośredniego zarządzania usługami użyteczności publicznej przez samorząd terytorialny, Komitet **uznaje**, że Komisja powinna zaproponować poprawkę do przepisów o zamówieniach publicznych, ustalającą definicję bezpośredniego zarządzania dostosowaną do realiów samorządu lokalnego;

1.17 **podziela** zdanie Komisji, która uznaje cel budowy otwartego rynku wewnętrznego za zgodny z rozwijaniem usług użyteczności publicznej, za niezbędne uważa jednak większe uściślenie pojęcia *wpływu na handel wewnątrzspółnotowy*, które na gruncie art. 12 i art. 81-89 Traktatu o WE decyduje o stosowaniu zasad konkurencji do usług użyteczności publicznej. W obecnej bowiem sytuacji TSWE stosuje tak szeroką wykładnię pojęcia możliwości wpływu na wewnątrzspółnotową wymianę handlową, że przepisom art. 87 ust. 1 Traktatu WE podlegać mogą nawet przedsiębiorstwa, którym powierzono na szczeblu lokalnym misję publiczną w ściśle ograniczonym zakresie;

Rozróżnienie między usługami użyteczności publicznej a usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym

1.18 **zachęca** Komisję do szybkiego przygotowania w oparciu o tekst traktatu konstytucyjnego wniosku dotyczącego ustanowienia przepisów ramowych umożliwiających zdefiniowanie:

- kryteriów rozróżnienia między usługami użyteczności publicznej o charakterze ekonomicznym i nieekonomicznym;
- ogólnych zasad i obowiązków związanych ze świadczeniem usług użyteczności publicznej, jak powszechność, ciągłość, jakość, skuteczność, dostępność oraz ochrona użytkowników i konsumentów;
- kryteriów mających na celu określenie zakłócenia równowagi w wymianie;
- prawa samorządu lokalnego i regionalnego do samodzielnego oferowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i głównych zasad finansowania;
- mechanizmów oceny.

Wspólny język będzie stanowił międzybranżowy punkt odniesienia dla sektorów podlegających regulacji wspólnotowej, ale będzie również użyteczny dla tych, które nie są przedmiotem;

1.19 **podkreśla**, że przepisy ramowe, o których mowa, są tym ważniejsze, że w odniesieniu do rekompensat za udział w realizacji zadań publicznych dwa pierwsze kryteria wymienione w wyroku w sprawie Altmark Trans, a mianowicie obowiązek jasnego określenia misji publicznej powierzonej beneficjentowi pomocy oraz obiektywnego i przejrzystego ustalenia parametrów stanowiących podstawę do naliczania rekompensaty, już teraz zmuszają samorządy terytorialne do podjęcia wysiłku sformułowania umów o wypełnianie zadań publicznych. Wysiłek taki niezawodnie zwiększy przejrzystość i odpowiedzialność demokratyczną w gospodarowaniu usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym.

KOMITET REGIONÓW

1.20 **uważa**, że jeśli nie dojdzie do uściślenia różnicy między usługą o charakterze ekonomicznym a usługą o charak-

terze nieekonomicznym oraz do uzupełnienia zawartych w traktatach definicji usług użyteczności publicznej, nierównowaga w dziedzinie automatycznego stosowania zasad konkurencji będzie się nadal utrzymywała;

1.21 **pragnie powtórzyć** w tym kontekście wymóg, który sformułował już w swej opinii na temat wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie usług, mianowicie by wyłączyć usługi użyteczności publicznej co do zasady z zakresu obowiązywania dyrektywy (a nie tylko częściowo z zakresu obowiązywania zasady kraju pochodzenia), aby zapobiec wszelkim możliwym sporom w trakcie jej wdrażania i uniknąć działania pod przymusem w celu szybkiego zharmonizowania tej dziedziny przy zastosowaniu uregulowań wspólnotowych; wyraża zadowolenie, że Komisja w komunikacie „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia — nowy początek strategii lizbońskiej”, przyznaje się do problemów związanych ze stosowaniem zasady kraju pochodzenia w projekcie dyrektywy w sprawie usług (!);

1.22 **wyraża zadowolenie** z faktu podjęcia rzeczywistych działań mających na celu zajęcie się zagadnieniem usług świadczonych w ogólnym interesie ekonomicznym z jednej strony i zobowiązań związanych ze świadczeniem usług publicznych z drugiej strony; **pragnie** jednak wyrazić zdziwienie faktem, że w kwartalnym programie prac Komisji zapowiada się ogłoszenie w grudniu 2004 r. poprawionego wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie zobowiązań do świadczenia usług publicznych w branży lądowego transportu pasażerskiego, choć daleko jeszcze do zamknięcia konsultacji w sprawie białej księgi na temat usług użyteczności publicznej;

1.23 **stwierdza** niemniej, że biała księga nie zawiera ścisłej definicji usług użyteczności publicznej, ograniczając się do stwierdzenia, że dostarczanie dóbr i świadczenie usług użyteczności publicznej pociąga za sobą zobowiązania z zakresu usług publicznych. W celu zidentyfikowania usług użyteczności publicznej biała księga wymienia dziedzię głównych zasad umożliwiających ocenę *a posteriori*, nie kwestionując skądinąd zasady konkurencji. Biała księga potwierdza zatem trudność, jakiej nastęrcza uzgodnienie wartości, na których opierają się usługi użyteczności publicznej, z zasadami konkurencji;

1.24 **wyraża zaniepokojenie** faktem, że stosowanie zasad rynku wewnętrznego przeważa nad uzasadnioną ochroną usług użyteczności publicznej. Z wyjątkiem bowiem usług świadczonych bezpłatnie przez organy publiczne w ramach wykonywania własnych zadań każda usługa użyteczności publicznej może mieć aspekty ekonomiczne;

1.25 **zwraca również uwagę**, że kwestie te mają poważne znaczenie dla odpowiedzialności władz lokalnych i regionalnych za zarządzanie usługami użyteczności publicznej świadczonymi przez ich jednostki organizacyjne;

(!) COM(2005) 24, str. 18.

1.26 **uważa**, że w celu osiągnięcia wyraźnego rozgraniczenia między usługami użyteczności publicznej a usługami świadczonymi w ogólnym interesie ekonomicznym należy uwzględnić przede wszystkim kryteria zagwarantowania praw podstawowych, powszechnej dostępności, solidarności i zrównoważonego rozwoju.

Usługi użyteczności publicznej, sektor socjalny i zdrowie

KOMITET REGIONÓW

1.27 **z zadowoleniem odnotowuje** zobowiązanie się przez Komisję do przygotowania do końca 2005 r. specjalnego komunikatu na temat socjalnych i zdrowotnych usług użyteczności publicznej w celu określenia ich cech szczególnych wraz z niezbędnymi rozwiązaniami modernizacyjnymi oraz zaradzenia występującemu obecnie brakowi bezpieczeństwa prawnego. W braku jednoznacznych przepisów usługi socjalne i zdrowotne są poddawane w sposób nadmierny zasadom konkurencji ze szkodą dla ich szczególnych zadań. Jednocześnie mobilność osób w obrębie Unii wymaga działań zmierzających do zagwarantowania prawa dostępu do usług socjalnych i do opieki zdrowotnej na całym obszarze Unii. Należy zatem zbadać szczególne cechy tych branż, porozumieć się co do definicji, rozwiązać sytuacje wątpliwe i należyście uwzględnić specyfikę podmiotów działających w tych sektorach;

1.28 **podkreśla**, że Komisja, kształtując swe propozycje, powinna doprowadzić do skutecznej współpracy z właściwymi władzami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, jako że usługi socjalne i zdrowotne w większości państw UE opierają się na zasadzie solidarności i zbiorowego finansowania.

Dyrektywy branżowe

KOMITET REGIONÓW

1.29 **przyjmuje do wiadomości** fakt, że biała księga przewiduje dokonanie oceny skutków dyrektyw branżowych w raporcie w 2005 roku oraz dążenie do większej spójności horyzontalnej w perspektywie ich nowelizacji w następnym roku. Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym o wymiarze europejskim podlegają dyrektywom branżowym rynku wewnętrznego w sprawie telekomunikacji, poczty, energii elektrycznej, gazownictwa, transportu powietrznego, kolejowego i drogowego. W dyrektywach tych zawarte są obowiązki konkurencji i służby publicznej. Ich skutki należy poddać okresowej ocenie, aby umożliwić ich nowelizację. Nowelizacja ta ma na celu uzupełnienie obowiązków świadczenia usług publicznych, poprawę spójności horyzontalnej między różnymi obowiązkami świadczenia usług publicznych w poszczególnych branżach oraz udoskonalenie przepisów. W przypadku innych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, takich jak dystrybucja i zaopatrzenie w wodę,

gospodarka odpadami, transport miejski i telewizja publiczna, trwa debata nad tym czy powinny one być poddane regulacjom wspólnotowym, a jeśli tak, to z jakiej podstawy prawnej należy skorzystać (środowisko naturalne, zróżnicowanie kulturalne, wolność informacji, ...).

Usługi użyteczności publicznej, handel i współpraca międzynarodowa

KOMITET REGIONÓW

1.30 **z zadowoleniem odnotowuje** fakt, że biała księga podejmuje również temat współpracy z krajami rozwijającymi się w celu udzielenia im pomocy we wdrożeniu usług użyteczności publicznej wysokiej jakości. Dostęp do podstawowych usług to kluczowe narzędzie wspierania rozwoju. Niestety w dziedzinie usług użyteczności publicznej stwierdza się brak wspólnych zasad w skali międzynarodowej oraz odpowiednich warunków finansowania. Chcąc uczestniczyć w rozbudowie usług użyteczności publicznej w krajach rozwijających się, UE powinna określić politykę współpracy regionalnej umożliwiającą tworzenie dóbr publicznych w skali światowej poprzez opracowywanie solidnych ram ustawowych i instytucjonalnych w celu wspierania inwestycji w podstawowe usługi użyteczności publicznej;

1.31 **uważa** jednak, że konieczna jest pogłębiona publiczna debata w celu wyjaśnienia wyborów w dziedzinie usług użyteczności publicznej, jakie można rozpatrywać w ramach międzynarodowych negocjacji dotyczących obrotu usługami. Dotychczasowe stanowisko UE, wynikające z zasady spójności wewnętrznych ram prawnych z międzynarodowymi porozumieniami handlowymi, doprowadziło do wykluczenia podstawowych usług użyteczności publicznej finansowanych ze środków publicznych (zdrowie, edukacja, kultura) oraz do wielu ograniczeń w sektorach, które UE postanowiła otworzyć na konkurencję, nie uzyskując jednak niezbędnych zabezpieczeń.

2. Zalecenia na przyszłość

KOMITET REGIONÓW

2.1 **uważa**, że — z ustawodawczego punktu widzenia — choć biała księga proponuje bogaty program prac na dwa najbliższe lata i choć uwzględnia ona szereg uwag i wniosków sformułowanych przez samorządy lokalne, Komisja nie dostarczyła wszystkich niezbędnych informacji i wyjaśnień dotyczących przyszłych aktów ustawodawczych i zmian aktualnie obowiązującego prawa rynku wewnętrznego i konkurencji;

2.2 **przyjmuje do wiadomości** zobowiązanie Komisji do przedstawienia do lipca 2005 roku propozycji mających na celu zagwarantowanie pewności finansowania usług użyteczności publicznej w zastosowaniu orzeczenia Altmark Trans;

2.3 **zwraca się** do Komisji o kontynuowanie rozmów ze wszystkimi podmiotami zainteresowanymi daną dziedziną — na temat konkurencji na przykład zorganizowano po raz pierwszy „nieformalne” konsultacje, które umożliwiły KR wyrażenie poglądu samorządów lokalnych i regionalnych na szczególnie ważne dla nich tematy (patrz opinia CdR 155/2004 fin, uchwalona jednomyślnie na sesji plenarnej 29 września ub.r.);

2.4 **pragnie powtórzyć** opinię, że ustawodawstwo wspólnotowe należy tworzyć z jak najściślejszym poszanowaniem zasady pomocniczości; prawo to powinno gwarantować samorządom lokalnym swobodę wyboru zasad organizowania i wykonywania ich uprawnień zgodnie z przepisami prawa krajowego;

2.5 **podkreśla**, że nakaz wynikający z tych zasad nie pozwala na kwestionowanie wyborów dokonywanych przez samorządy lokalne w zakresie sposobów wywiązywania się ze spoczywającego na nich obowiązku zapewnienia każdemu obywatelowi dostępu do usług — zarówno na terenach miejskich, jak i na obszarach wiejskich lub słabo zaludnionych;

2.6 **uważa**, że dla realizacji konkretnych działań konieczne jest pełne i terminowe wykonanie ambitnego programu prac przewidzianego na dwa najbliższe lata (raporty, decyzje, propo-

zycje aktów ustawodawczych, analizy, komunikaty itp.), zważywszy pilną konieczność zagwarantowania pewności finansowania usług użyteczności publicznej;

2.7 **z satysfakcją przyjmuje** podjęte przez Komisję zobowiązanie zmiany procedur oceny działań w dziedzinie liberalizacji w 2005 roku na podstawie opinii wszystkich zainteresowanych stron oraz ocen oddziaływania na życie społeczne i środowiskowe naturalne;

2.8 **zgadza się**, że działanie Komisji powinno polegać na zagwarantowaniu władzom lokalnym i regionalnym swobody wyboru najważniejszych ich zdaniem sposobów zarządzania usługami oraz na wykluczeniu jakichkolwiek inicjatyw ustawodawczych ze strony UE ograniczających tę swobodę. Należy zbudować system, który zapewni jakość i porównywalność danych krajowych. Należy udoskonalić aktualne metody oceny jakości i efektywności podlegających dyrektywom branżowym usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, natomiast dla usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nieobjętych dyrektywami branżowymi należy ustanowić obowiązek oceny metodą zgodną z zasadą niezależności, pluralizmu i wysokiej jakości. W każdym zaś razie nie należy kontynuować procesu liberalizacji bez dokonywania ciągłej, starannej oceny jej oddziaływania gospodarczego, społecznego i terytorialnego oraz wpływu na środowisko naturalne.

Bruksela, 23 lutego 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB